

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1620 usque ad annum 1623

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118855

§. 79. Gabrielis Bethlenii foedus cum Turcis adversus Cæsarem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67344)

Sæc. XVII.
A. C. 1623.

§. LXXIX.

Gabrielis Bethlenii fœdus cum Turcis adversus Cæsarem.

*Carafa
comm. p. 161.
Orthel. contin. p. 99.
Priorat.
part. I. l. 3.*

Cum interim Tillii victoria Ferdinando Cæsari Pragæ hærenti renuntiaretur, jamque fama de Gabrielis Bethlenii apparatu increbuerat, imminentis periculi gravitas Cæsaris præsentiam deprecere videbatur. Igitur cura de restituendis Ecclesiasticorum bonis, & restauranda Religione Catholica tam Archiepiscopo, quam Liechtensteinio Principi demandata, Viennam festinabat: Postquam vero in variis Austriæ oppidis, necnon in Styria, Carinthia, & Carniola clanculos hæreticorum cætus, quantumvis sectæ libertas nunquam plebæis concessa fuisset, fieri compererat, veram Religionem mox restitui, obstinatis autem jus civium adimi præcepit, prohibuitque, ne Viennensis Magistratus civem nisi Catholicum admitteret: Idem quoque Jaurini in Hungaria fieri jussit, voluitque, ut cives ac præsidarii hæresi infecti, cum ab iis tam validi contra Turcas propugnaculi conservatio dependeret, vel ad Ecclesiæ sinum reducerentur, vel urbs Catholicis præsidiis committeretur;

tur; firmiter enim sibi persuasum habebat, quod nec in subditis fides, nec in Regno concors erga Regem obsequium sperari possit, ubi religionis diversitas separet, animamque a vero Dei cultu segregat. Rebus ita dispositis Ferdinandus Curtium Comitem Constantinopolim decrevit, ut Mustaphæ Turcarum Imperatori munera ex nupero pacto promissa consignaret, necnon eundem ad conservandæ pacis consilia inclinaret; compertum enim habebat Cæsar, quod Turrianus Comes spreta Ferdinandi gratia Oratorem Bavorum Constantinopoli agentem, necnon Gaborem Bethlenium datis literis sollicitarit, ut Turcas ad arma in Cæsarem sumenda instigarent. Ipse quoque Gabor misso ad Proto-Vezirium Oratore, ac quinquaginta millium Thalerorum dono Mustapham eo adegit, ut hic validum Tartarorum agmen in ejus opem submitteret, ea tamen lege, ut Bethlenius præter quinque urbes Hungaricas annum quadraginta millium Thalerorum vectigal penderet. Has vero suppetias non nisi sparsis calumniis, ac mendaciis extorquebat, falso obtendens, quod Cæsar repressis Palatino, ejusque fautoribus, non modo Universam Hungariam, Transylvaniam, Moldaviam & Walachiam,

Sæc. XVII.
 A.C. 1623.

Sæc. XVII. sed ipsam etiam Constantinopolin sub-
A. C. 1623. gere machinaretur: ut vero violatam
 fidem non ita pridem Ferdinando da-
 tam excusaret, rursus in falsis crimi-
 nationibus opem quærebat, Cæsarem
 incusans, quod ipse prior fidem fefel-
 lisset, eoquod promissos Principatus in
 Silesia eidem denuo eripuisset, Ora-
 torem Schellenbergium in Vratislavi-
 ensis comitiis Sedis ac suffragii jure
 spoliasset, necnon Jesuitas in Hunga-
 riæ Regnum reduxisset. Hæc igitur
 pacta a Cæsare impleri petiit Bethle-
 nius, ac insuper non modo sibi, sed
 & Palatino, Jægerndorffio, Turriano
 omnibusque Bohemis, Moravis, &
 Austriacis Proceribus proscriptis ve-
 niam, bona, sectæque libertatem con-
 cedi postulavit, secus omnia se ferro
 flammaque devastaturum minitatus est.
 Verum neutra ex his causis Bethle-
 nius ad tantam invitabat perfidiam,
 sed potius turbatis Germaniæ rebus
 Hungariam sibi vendicandi cupiditas,
 necnon Friderici Palatini epistola, qua
 hic Mense Julio ante Statlonam cla-
 dem Bethlenio significabat, se cum
 Cæsare nec pacem nec inducias un-
 „quam initurum, nisi Gabor, (quod
 „tamen credere haud posset) fœdus ini-
 „tum rescindere meditaretur, res suas
 „prosperè adhuc fluere, Germaniæ
 „liber-

„libertatem a prospero Transylvannæ Sæc. XVII.
 „militiæ successu dependere, Tillium A. C. 1623.
 „ab Halberstadio in Saxonia inferiore
 „inter arcta prehensum hæerere, hunc
 „vero crebris victoriis inclarescere,
 „Mansfeldium in Westphaliæ finibus
 „cum valido exercitu ad omnes casus
 „intentum, excubare, Hollandos om-
 „nem opem polliceri, se proin Gabo-
 „rem obtestari, ne tam opportunam
 „occasionem dilabi pateretur.,,

§. LXXX.

*Gobor in Hungariam & Moraviam
 cum Tartaris & Turcis ir-
 rumpens.*

Comperto Bethlenii molimine Ferdi- ^{Maeran.}
 nandus Cæsar Scaltii, quotquot ^{Hist. Belg.}
 poterat, copias contrahi iussit, nec ^{lib. 4.}
 non Hieronymum Carafam de Monte ^{Annal. Boic.}
 nigro, seu Schwarzenbergium hujus ^{part. 3. l. 8.}
 expeditionis Ducem constituit, simulque
 fœderatos Saxonie inferioris Princi-
 pes, ut & ipsi contra Turcam suppe-
 tias ferrent, sollicitavit: hi vero re-
 ponebant, quod exercitum suum ad
 sui defensionem servare cogentur,
 Cæsar quoque, repulsis Mansfeldio &
 Brunsvicensi, ex Saxonie Circulo in
 Hungariam secure ducere posset, quo
 responso nimis aperte testabantur, quod